

Interview with Stefaniia Bodnarchuk, Solotvin (IF_Sol_09_07)

Stefaniia Mykhailivna Bodnarchuk **Name:**

IF_Sol_09_07 **Code:**

1941 **Born:**

Female **Gender:**

Ukrainian **Nationality:**

Secondary **School:**

22:32 **Length:**

2009 , 11 אוגוסט **Date:**

Transcription:

Расшифровка интервью со Стефанией Михайловной Боднарчук, 1941 г. рожд., Образование общ. средн. (10 классов), с. Солотвино. 11.08.2009 г. Продолжительность 22 мин. 32 сек.

Собиратели: Александр Погорелый, Илья Юзефович.

)Диалог между собирателями: информантка сообщила о кладбище и об аптеке 00.00-01.21 (

01.22-01.40

Соб.--Добрый день! Добрый день! Чи можно ще з Вами порозмовляти?

01.41-02.00

Соб.--Добрый день!

02.01-10.36.

Соб.--Якось никого ми не знайшли, всі зайняти, никого нема вдома.

Инф.--А тамтой жіночкі не було вдома?

Соб.--А її вже перехопили...дивчата побігли-вони записують вже...вони жвавші від нас...ось.
Так що як що можно з Вами порозмовляти...якщо Ви не зайняти...

Инф.--Та порозмовляйте, але що я вам скажу... Я вам ничего не скажу.

Соб.--Ні...Ви ж все знаєте...Ви ж близько е-е-е... цвинтарю (так?), жидовського живете...

Инф.--Но, но. Так.

Соб.--То чи багато люлей взаголі ходить на цей цвинтар там...Ктось може приїжджає, може якись люди бувають...

Инф.: Но то приїжджають так, приїжджають...

Соб.:--А дуже часто?

Инф.:--А-а-х...нє...я щось не бачу часто...раньше тепер я не бачу...Ту ще десь в якомусь році поховали одного Кукєра. Це дозволено. Я не знаю в якому то році було...десь був вісімдесят п'ятий десь от так був...все одного його поховали...

Соб.:--Вісімдесят п'ятий був, так? Тобто ще за Радянським Союзом?

Инф.:--Так. Він не хотів зоватися там е-е-е на цвинтарі, він сказав тут де його батьки і тут вони поховали. То вже навіть не можна було, бо то вже двадцять років прошло, тобто вже кажуть він не цей. Но але він якось тут домігся і тут (неразб.).

Соб.:--А це був останній раз що когось поховано?

Инф.:--Останній. Те ще було...ще було в сорок першому році..а потім те що їх повибивали..потім так, а потім він захотів тут поховатись...(неразб.).

Соб.:--То він захотів, так?

Инф.:--Так, так.

Соб.:--А кто це робив Це його родина робила?

такий був... Кукєр Инф.: --Сини, так, сини. Він так сказав...І жінка тут була.

Соб.: --А вони тут жили чи приїхали, ну скажімо, там, з Київа, десь та ще...Вони тут жили?

Инф.:--Хлопці тут жили, а тепер їх немає ниоднього. Вони десь повиїжджали: пліхали десь за границю.

Соб.:--Повиїжджали, так?

Соб.:--А він сам цей Кукєр жив тут, так? Залишився...

Инф.:--Так, отой...о цей будинок...М-м-м...Він відвоював, потім цей будинок, розумієте, це його будинок...Утут о зразу як ви вїздите у долині парікмахерські....кирниця, криниця от туда парикмахерська і там його цей будинок двухповерховий.

Соб.:--Двухповерховий. так?

Инф.:--Так, то був його будинок.

Соб.:--Ага...А пізніше там його сини жили, так?

Инф.:--Так.

Инф.:--...це за ними залишилося...

Инф.:--Вони тут поженилися з цими...з українками...

Соб.:-- З українками, не з єврейками?

Инф.:--З українками...один з українкою, а другий...не знаю де вони, де другий син...

Соб.:--Це дуже тікава..о-о-о...ні ви знаєте багато!

Инф.:--То що я багато...багато ничего я не знаю...м-м-м...Хиба би ви зайдшли во тут є но з

триццять першого року чоловік. Він би багато чого рассказав.

Соб.:--А ось ви сказали що не дуже часто приїжджають...А коли може приїжджають люди частіше: у восені, взимку, літком...

Інф.:--Ви знаєте що, я вот так и не бачила, но раньше дуже приїжджали: і євреї тут і . він зараз у Сибіру. Е-е-е, по-моему, чі він [Тайг](#) тут....н-н-н, тут був цей такий солотвинський... зараз не в Москві, він нафтовими ціми керує. Він навіть дав гроші що сіткою обгородили о цей цвінтарь їхний. Ну во так...

Соб.:--А це давно було, недавно, не памятаєте?

Інф.:--Недавно, о цей чоловік був, що тепер би був, бо він навить сам городив...

Соб.:--Десь так десять років тому?

Інф.:--Десь так буде з десять років. То він дав гроші, щоб огородили, то там корови пасвіли, кози пасвіли, все там пасвіли.

Соб.:--Тепер ні, так?

Інф.:--Тепер вже не пасуть, бо тепер не мають люди по...і не тримають... і...не пасуть.

Соб.:--а якось люди казали що він цей цвінтарь огородив, а ми тут хлдили...Вони не спротивлялися, що він поставив плот і заборонив...

Інф.:--Ні там є де ходити, та мє стежинка і стежинка звідти, так що кому треба пройти, то соби лоюди їдуть. Но коли звичайно їхала машина там ужо ті загородили (неразб.).

Соб.:--А якщо ктось там приїздить, а-а-а, то вони їздять як: багато людей приїжджає?..

Інф.:--Я не знаю. Якось родина, приїджала родина якось була єврейська. Приїджала що тут батьки поховані. Е-е-е, ще десь навіть не знаю звідкі...Не раз бусом приїздя, а тепер я щось не бачу. Тепер щось не дуже часто. (неразб.). Тепер я щось не бачу. Може і їздять, дерева тепер, мені щось не видно...

Соб.:--А вонеи як...вони з України приїжджають чі вони може розмовляють по-єврейську, може...

Інф.:--Я не знаю, я не знаю...

Соб.:--Може чули?

Інф.:--То вони вміють і російську мову.

Соб.:--Вони російською можуть розмовляти?

Інф.:--Російською мовою розмовляють.

Соб.:--Тобто вони десь там може приїхали там із Київа, з Москви.

Інф.:--Та во десь недавно казали мої дивчатка, що є, каже, євреї, приїхали на цвінтарь. Але скильки їх було я навіть і не спітала, а раньше приїжджали...Пару років тому назад во такими во бусами приїжджали...

Соб.:--а може якись там єврейськи священники приїжджали там, рабіни були...

Інф.:--Рабін був як ховали цього чоловіка, був рабін тут.

Соб.:--А він був мисцевий чі приїжджав?

Інф.:--З Франківська.

Соб.:--З Франківська?

Інф.:--Так, з Франківська. Во Франківську є єврейска общіна. Ця церква, е-е, то всьо... і з Франківська рабін був [як] ховали його і дежу багато було приїдили.

Соб.:--А більше ви його не бачіли, більше вин не приїжджає так?

). Приїжджаєв десь по-моєму, десь більше приїжджає, пожимає плечами
Інф.:--Я не знаю (ходив по цвинтарю. Казали, що ходив. Він в такому чорному цьому...така кепка на голові Ну тут мій син був головою сільскої ради, а цього кликання не, бо не переобрали, то відкрили вот пам'ятник відкрили. Тоді дуже багато євреїв приїжджає. тут пам'ятник, де база, там во

пам'ятник, так? Соб.:--І приїжджає і...приїжджають євреї дивитися на цей

Інф.:--Ну...там пам'ятник відкривали було багато людей, співали. Ще щось там було, а о тут о, а ви бачіли у-о, там є пам'ятник відкрили...Ну, мій син, коли він був головою...це вже п'ять років, може чотири роки. Ще нема чотири рокі, ну раніше може десь чотири- п'ять років, шість то тут і (неразб.) і з **Тайс** років може назад було як відкривали пам'ятник. Він так то цей у честь що тут були євреї...то тут кто тільки не був и Франківська поприїжджає....Пам'ятник поляки раніше говорили були, і німці тут були. Е-е, тут нападали на Україну, особливо на цей (неразб.).

Соб.:--А якщо ви пам'ятаєте...як е-е, українець одружився з єврейкою може таке було?

Інф.:--Може і було, де мені знати. Може і було...Ну євреї тоді переважно з євреями женилися, а тепер, тепер вже,... напевно я знаю...тепер уже всі і українци і росіяни, і євреї...багато їх

Соб.:--Угу. А...ось прикладом може, може там поляки може з євреями теж там може щось таке вот пам'ятаєте?

Інф.:--Ну я вже того не знаю.

Соб.:--А євреї вони як, польською мовою розмовляли чі російською?

Інф.:--Вони мали с вою мову.

Соб.:--По-своєму розмовляли?

Інф.:--І по-українські говорили, по-українські, казали, говоріли, и по-єврейські, як хотіли.

Соб.:--А по-єврейські це як? Вони може так спілкуваються...

Інф.:--Ну така єврейська школа була. Ото тут такий будиночок, зараз база що закупили власник і там була єврейська школа.

Соб.:--Була єврейська школа?

Інф.:-- Жидівська школа-всі так говоріли. Жидівська школа. Там і разом и церква їх була, і священник був, і все і люди ходили, люди ходили. То вам треба, а ця жіночка нічого не знає. Во та во старенька. Вона не могла вам щось розказати?

10.37-11.19.

Разговор на отвлечённую тему с информанткой)(

11.20-17.30.

Соб.:--А може Ви знаєте як що українці вчіли може єврейську мову? Може ктось працював е-е-е, з українців у євреїв в домах може?

Інф.:--Дуже багато працювали, то всі от тут, е-е, вони служили. але що тих людей нема, а вже не знаю цього.

Соб.:--Може когось ви...як там ціх людей ім'я може, прізвище

Інф.:--О-о, де мені того...не тримається...

Соб.:--Не тримається?...

Інф.:--Там можно прочитати на кам'єні кто тут був і що тут було. Були багато. Був такий знаю, що говорили. О-о...там більше...що я Шульц Шульц, казали. Жид був. Пекарню мав. такого, я такого не знаю...Якісь був Канаріштейн, але він англієць був.

Соб.:--Англієць?

Інф.:--По-моїму англієць був.

Соб.:--А як скажімо може євреї були що вони там..може брали українське ім'я. Були євреї з ім'ям Степан, там, було?

Інф.:--Ні, вони мали свої.

Соб.:--А як вони прозивалися. Яке вони ім'я мали? Євреї, як?

Інф.:--Я не знаю.

Соб.:--Може Олександр який?

Інф.:--Ну та що там було? Хайка, казали, ще якось було.. Фаїна була. Вже я не знаю як вони називалися. Вам би прекрасно розказала... Та є така вчителька. Вона виступала, що є єврейка вчіла. Ось на цьому як відкривали пам'ятник. Запрошить союі якщо хочете. Вона Венгерчук Ольга Петрівна.

Соб.:--Венгерчук Ольга Петрівна. А вона тут мешкає?

Інф.:--Она тут мешкає. У Солотвіні, де «Каштан»....

Соб.:--«Каштан»?..

Інф.:--За «Каштаном» перша хата. З правого боку якщо ви їздете з цього боку. Она би вам всю розказала. Єє вчіла якесь учителька, вона казала що Рахівна, але як єє фамілія була то не було. І вона навіть потім як розказувала на могилі, як вона бачила як її першу вчительку везуть німці на возі. Це розказувала на цьому...коли пам'ятник отої відкрівали. Такщо ви як би до неї пішли, то вона всю вам розкаже.

Соб.:--М-м-м. А може свята якись єврейські...Може запрошували українців євреї?

Інф.:--Я не знаю, я не знаю, я вже цього не знаю.

Соб.:--Памятаєте може розказували щось?

Інф.:--Знаю, що вони николи....дуже були релігійні, і в неділю не дай Бог навіть у грубці не хотіли запалити, а кликали наших українців, що підпали мені сірняк. О-о, що це було великим гріхом у них в неділю, е-е-е, вогонь палити, от. Кликали, чуєте, українця..о так о по дорозі

їшов...Казали що все там дадуть кусок, е-е-е, якогось це...но-о якогось там мелай...мелая...вони говорили, що мелай вони пекли...це в них була така національна страва, мелай. Якись з картопли, і щось там вони дуже пекли, дуже добре...і вже, каже, кусок дадут того мелая. То вже було і-і-і...кожному по вулиці...їди мені запалить сірник-вони не брали сірник. Але от не знаю чі в суботу чі в неділю, по моїму шо в неділю. О це отак було.

Соб.:--І будь кто там на вулиці буде, то-о...єvreї до нього підходили і просили щоб він запалив?

Інф.:--У-у-у...людина їде то вже попросили, то всьо...то казали що не дай Бог було сірник запалити. Курок по-моїму не їли. Тихо...Не, курей їли! Курей їли...

Соб.:--Де вони купували ці кури? Як взаголі вони це їли? Це...чі вони купували це від українців?

Інф.:--Ну-у, я не знаю, може і купували від українців, тому що купували...Вони тут мали свої магазини. В них тут всьо було.

Соб.:--Магазини були свої , так?

Інф.:--Так, так, так. В них там було всьо власне.

Соб.:--А де...а де більше було ціх магазинів, е-е-е, може...може тут, близько цього [місця]?...

Інф.:--Hi-i, тут, тут, тут...о там у центрі були..

Соб.:--У центрі все було?

Інф.:--...В цетнрі...все рассказували що вони називали не...ну як в нас тепер ларёк, а це казали ятка...

Соб.:--Ятка?

Інф.:--О...то в них і тепер так....я десь чітала, що є таке в української мові...

Соб.:--Угу...А! Ну, скажімо, що купували, м-м-м, більше...там...Торгівля якась єрейська була...Що українці від єреїв по...купували?

Інф.:--Я вже це не знаю, не знаю.

Соб.:--Не знаєте, не пам'ятаєте?

Інф.:--Ходили...Казали, що в них і м'ясо купували...Ну...ну...все можна купити...бо...

Соб.:--Все можна?...

Інф.:--Казали, що навіть як у борщдавали єреї людяи нашим...розумієте....бо казав як якись богатшій, каже, бери[ть], бо знаю ти маєш щось продати, то мені віддаш. А коли бідний, но то не хотіли дати. Ної шов щось бідний робити до нього чі ще щось там...Учіли вони ремесла, е-е-е, шевців, казали, що кравці в них були. О це вони учіли, казали, що набирали молодих людей наших чі українців...то можно було в них учітися.

Соб.:--Українці теж вчілися?

Інф.:--Так, так.

Соб.:--Жуже добре.

Інф.:--Казали, що вчілись.

Соб.:--А потім працювали, так? Теж...а-е-е, тут, в Солотвині?

Інф.:--Ну то вже хто мав-у-у цю спеціальність чі кравця чі шевця, то він вже собі заробляв, вже собі. Вивчіли його, то і...Хтось тут рассказував, що вчівся на шевця, то і каже...бавив там дитину в них...допомогав тав в них дитину бавити, то вони йому і їсти давали і всьо і вчівся, розумієте, цього ремесла.

Соб.:--Угу, ой дуже тікаво...

Інф.:--О таке, о таке, що я можу сказати, більше ничего я не знаю. Зайдить до цеї Ольгі Петрівни, запишите о-вона все вам скаже. Вона вчителька сама і вона всьо вам гарно скаже.

Соб.:--А може там було на єврейську Пасху, що євреї пригощали українців, там...

Інф.:--Може таке було, я не знаю.

Соб.:--Не знаєте?

Інф.:--Я не знаю, не знаю, хлочіки, не знаю. Не знаю, не знаю, бо я вже, чуєте, радянськая, сорок першого року, так що я вже ничего не пам' ятаю. Це я вже з росповіді пам' ятаю-о це, що рассказували.

Соб.:--А це рассказували батьки, так?...Е-е..мати, тато...

Інф.:--Так, так. Це воно як от о люди спілкувалися то так рассказували.про ціх євреїв та інш.

17.31-18.46.

(Попытка собирателя выяснить имя, отчество и фамилию информантки, она сообщает о своём образовании (среднее начальное, была пионервожатой, домохозяйкой при работающем муже); разговор на отвлечённую тему).

18.47-22.22

Соб.:--Ось, а ви не знаєте, може у євреїв...євреї взаголі, вони їздили...тут десь, о-о, по Іншіх... може якось....е-е-е, по городах може там, містах?...

Інф.:--А певно що їздили, вони ж багаті були. А звідки ж вони мали...То наші тоді люди що вони ж бідні були...

Соб.:--А в них може брічкі були і кто ось...вони от українців може, е-е-е, брали візок чі...

Інф.:--То вони ж використовували напевно всіх українців. Вони вже робили, яне знаю як, що вони робили. Г-гм...я знаю як, я вже не знаю, що в них було. Но тут будиночкі в них були дуже (неразб.).

Соб.:--А зустрічали ви таку може, таке може слово «балагула» ?

Інф.:--Ні, не було.

Соб. 2:--Цимес...

Соб.:--А цимес? Може знаєте? Цимус....

Інф.:--Цімес? Цімес, по мойму... Це щось напевно надзвичайне, так? Це щось таке, м-м-м, ну так як ув нас кажуть як...таке (неразб.) класно, от класно. От, и-и, напевно цімес, я так думаю. Я не з...я не можу сказати. Цімес...так. Це, по мойму, німецьке слово, во.

Соб.:--Ось, а я не знат.

Инф.:--Но-о, о там була, там во була така жіночка, вона померла, вона по-єврейську, казали, що так говорила, розуміла по-єврейські все...

Соб.:--А скільки років вона мала?

Инф.:--Ну то вона десь була, я знаю, скількі...ну, не знаю...Не можу знати.

Соб.:--Угу, не пам'ятаєте? Ну тільки що вона стара була? Так?

Инф.:--Стар була, так...

Соб.:--А-а, м-м, скажіть, будь ласка, тут же, як прикладом, ну євеї приїжджають, а поляки приїжджають, може тут якись бувають?

Инф.:--Не-а.

Соб.:--Не бувають?

Инф.:--Ну десь хіба до когось в гості запрошують. Поляки не приїжджають. Поляків я не бачила.

Соб.:--Ясно, тобто євеї частіше від поляків можуть приїджати.

Инф.:--Вони приїжджають на цей...вони приїжджають. О таке

Соб.:--Угу, а може якесь єврейське свято вони собі робили....робили?

Инф.:--Ta робили, робили. Там якогось рабмана було, казали, якогось, ще якись там кучкі якогось, казали, таки св'ята...Ну то яне знаю...Кучкі, рабмана якогось-то все вони говорили як шо там....

Соб.:--А що вони робили може там [на ці свята] щось таке? Може вони на вулиці седіли чі дома седіли?

Инф.:--Не знаю, хлопчикі, не знаю.Не знаю, хлопчикі. Треба вам питати старших. О-о-т, бачите, добро що вам та перехопила....

Соб.:--Hi, ви дуже добре рассказываете. Нам дуже подобається.

Инф.:--Тут якщо би ви під'їхали о сюди,, о сюди і на оту центиральну вулицю-така що веде на Маняву. О тут з другого боку буде с правого боку як будете їхати, буде капличка, а проти капличкі буде вуличка. Якщо би ви заїхали на вуличку там є така і Григоричка і Різняк ..-е-е-е, фамілія-вони би вам рассказали більше. Ці...вони старші за мене, та жінка взаголі, по-мойму, чі не з двацять восьмого року, от то вона би вам більше рассказала. Бо вона напевно от тут от і близько жили біля цього. Вона би вам більше рассказала.

Соб.:--Ну, дуже дякуємо Вам. Приємно було з вами було розмовляти. Гарна розмова. Дуже дякую.

22.23-22.32.

). Прощание собирателей с информанткой(

English translation of transcription:
not yet

Description:

The Jewish cemetery.

Jewish residents of Solotvin.

Interviewer: Alexander Pogorelyi

Interviewer: Ilya Yuzefovich

[Stanislawow \(Ivano-Frankivsk\)](#)Community:

<http://jgaliciabukovina.net/he/node/111695>Source URL: